

tuin zoo goed en zoo kwaad als het ging in orde. Daarbij ontving hij aanzienlijke hulp van zijn vrouw Frederika Münster, wier leven geheel door dienende liefde gekenmerkt was. Samen bracht nu het echtpaar Fliedtner dit huisje in orde om de daklooze ongelukkige, vrouwelijke gevangenen te huisvesten. Zijn ideaal was echter een opleiding in het leven te roepen voor vrouwen, die in hospitalen wilden verplegen. In de gemeente Kaiserswerth was onder de bevolking veel armoede en geen gelegenheid tot verpleging der armen. Drie jaar na het oprichten van het hierboven vermelde verbeterhuis ondernam hij het veel grootere waagstuk om een hospitaal te stichten tot verpleging van arme patiënten en tot vorming van verpleegsters of diaconessen. Daartoe gebruikte hij de verlaten fluweelfabriek en hoewel de voorraad linnengoed uit 6 lakens bestond, opende hij op 3 October 1836 het Diaconessenhuis te Kaiserswerth zonder patiënten en zonder diaconessen. Weldra meldde zich de eerste zieke aan. Er kwamen die maand nog 4 patiënten bij en in den loop van het jaar waren 60 patiënten in het eenvoudige hospitaal opgenomen, terwijl ook de gelden inkwamen om het werk voort te zetten. Bijna gelijktijdig met de patiënten kwamen de verpleegsters. Moeder Fliedtner was van deze verpleegsters het hoofd. De zusters werden niet maar op goed geluk aangenomen. Geen zuster mocht n.l. jonger dan 25 jaar zijn. Zij werden voor 5 jaar aangesteld, maar bleven vrij te gaan wanneer zij wilden. Pastor Fliedtner zelf hield overal lezingen over zijn werk om op deze wijze belangstelling er voor op te wekken. Dit werk van de Fliedtner's is bijzonder beteekenend geworden door de wijze, waarop zij hun ziekenhuis inrichtten. Zij kregen van alle kanten uitnoodigingen om de ziekenverpleging te reorganiseeren naar hunne beginselen, die daarin bestonden, dat groote zindelijkheid in de verpleging gepaard moest gaan met algeheele overgave der verpleegsters aan haar arbeid. Ten voorbeeld werd het werk der Diaconessen der oudste Christenen gesteld. Zoo ontvingen de diaconessen te Kaiserswerth geen salaris, daar zij om Christuswille liefdewerk wilden verrichten. Voor haar was dit niet te vereenigen met het ontvangen van geldelijk loon. Wel werd in haar kleeding vanwege het huis voorzien en elke diacones kreeg een kleine som geld als zakgeld. Fliedtner zelf overleed in October 1864. Toen hij stierf bestonden er 100 moederhuizen, naar zijn principes gebouwd, over de geheele wereld verspreid en zoo werden ook in ons land naar